

“ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ”

(ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼, 1)

ਬਾਈਬਲ ਪਾਠ #8

V. ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਤੀਜੇ ਪਸਾਹ ਤਕ (ਚੱਲਦਾ)।

ਕ. ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼।

1. ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਕਥਨ (ਮੱਤੀ 5: 1, 2; ਲੂਕਾ 6:17-20)।
2. ਮੁਬਾਰਕਬਾਦੀਆਂ: ਮਸੀਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਾਅਦੇ (ਮੱਤੀ 5:3-12; ਲੂਕਾ 6:20-26)।
3. ਮਸੀਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ) (ਮੱਤੀ 5:13-16)।
4. ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨਾਲੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਰੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ (ਮੱਤੀ 5: 17-48; ਲੂਕਾ 6:27-30, 32-36)।
5. ਧਾਰਮਿਕ ਕੰਮ ਦਿਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਨਾ ਕਿ ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ (ਮੱਤੀ 6:1-18)।

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਸਾਡੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ‘ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼’ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੋਖੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 5: 1; 7:28; ਲੂਕਾ 6:17; 7:1), ਪਰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ ਸੀ (ਮੱਤੀ 5: 1, 2; ਲੂਕਾ 6:20)। ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਬਣਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਹਾਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 5:3-6; 6:33; 7:21, 24-27)। ਜਦਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਮਝ ਲਓ ਕਿ ਯਿਸੂ ਯਹੂਦੀ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਯਹੂਦੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ (ਮਹਾਸਭਾ) (ਮੱਤੀ 5:22), ਵੇਦੀ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲਿਜਾਣ (ਮੱਤੀ 5:23), ਅਤੇ ‘‘[ਖ਼ੁਦਾ] ਦਾ ਨਗਰ’’ ਲਈ ਯਹੂਸਲਮ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ (ਮੱਤੀ 5:35)। ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ; ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ‘‘ਜੇ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਭੇਟ ਵੇਦੀ ਤੇ ਲਿਆਵੇਂ’’ [5:23] ਵਿੱਚੋਂ ‘‘ਜੇ ਤੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਆਵੇਂ’’ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ)।

ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਿੱਸਾ ਮੱਤੀ 5-7, ਪਾਠ ਵਿਚ, ਪਰ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਭਾਗ ਲੂਕਾ 6:20-49 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਰਤਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵੱਜੋਂ, ਮੱਤੀ ਵਿਚ 107 ਆਇਤਾਂ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਲੂਕਾ ਵਿਚ 30 ਆਇਤਾਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਵੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਮੱਤੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਲੂਕਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ¹ - ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਅਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਫ਼ਰਕ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।² ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਹੇ ਵਚਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਖਿਆ ਗਿਆ, ਇਕ-ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।³

ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੱਤੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਿਸੂ ‘‘ਪਹਾੜ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ’’ ਅਤੇ ‘‘ਬੈਠ ਗਿਆ’’ (ਮੱਤੀ 5: 1)। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਲੂਕਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਿਸੂ ‘‘ਪੱਧਰੇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ’’ (ਲੂਕਾ 6: 17)। ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਹਾੜ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪੱਧਰੇ ਖਲੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ (ਲੂਕਾ 6: 12, 17-19), ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਕੁਝ ਫ਼ਾਸਲੇ ਤੇ ਪਹਾੜ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੋਵੇ- ਲੋਕ ਉਸ ਤੋਂ ਐਨੇ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋਣ। ਜੇਰੋਮ ਇਕ (ਅਰੰਭਿਕ ਮਸੀਹੀ ਲੇਖਕ) ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਹਿੱਤੀਨ ਦੇ ਸਿੰਗਾ⁴ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣ ਲਈ ਪੱਧਰੀ ਥਾਂ ਸੀ।

ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਵਿਚ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰੰਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 5: 3-12; ਲੂਕਾ 6: 20-23), ਇੱਕੋ ਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੇ (ਮੱਤੀ 7: 24-27; ਲੂਕਾ 6: 47-49), ਇੱਕੋ ਹੀ ਢੰਗ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ,⁵ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਹਨ। ਇੱਕੋ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀ ਏਨੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੂਲ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ⁶ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਹਨ।⁷ ਇਸ ਕਾਰਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਅਤੇ ਇਹੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਂ।⁸ ਕਿਉਂਕਿ ਮੱਤੀ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵੱਧ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸੇ ਦਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਰੋਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭ ਮਹਾਨ ਸੱਚਾਈਆਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਜਾਂ ਹਰ ਪਹੇਲੀਨੁਮਾ ਵਾਕ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਾਸਾਨੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

‘‘ਧੰਨ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ...’’ (ਮੱਤੀ 5:3-12; ਲੂਕਾ 6:20-26)

ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ‘‘ਧੰਨ’’ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਲਈ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘‘the Beatitudes’’ ਜਾਂ ‘‘ਮੁਬਾਰਕਬਾਦੀਆਂ’’ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਲਾਤੀਨੀ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਵਾਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ *beati* ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ‘‘ਮੁਬਾਰਕ’’ ਜਾਂ ‘‘ਖੁਸ਼’’ ਲਈ ਲਾਤੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਈ ਜੇ ਵੀ ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣਾ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਮੱਤੀ 5: 10-12)। ਇਸ ਲਈ ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ

ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੋਕ ਜੋ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਬਰਕਤ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ 7:24, 25)। ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਚੇਲੇ ਇਕ ਹੱਦ ਤਕ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਉਠਾਉਣਗੇ, ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੰਦ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਲੂਕਾ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਯਿਸੂ ਅੱਗੇ ਸਮਰਪਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਹਾਇ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 6:24-26⁹)।

“ਤੁਸੀਂ ... ਹੋ” (ਮੱਤੀ 5:13-16)

ਮੁਬਾਰਕਬਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਅਧਾਰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ‘ਧਰਤੀ ਦੇ ਲੂਣ’ ਅਤੇ ‘ਜਗਤ ਦਾ ਚਾਨਣ’ ਬਣਨ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਕਈ ਆਇਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਕਹਾਉਤਾਂ 27:17; ਹੋਸ਼ਿਆ 4:9; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:6; 15:33; ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 2:15; 1 ਪਤਰਸ 2:12), ਪਰ ਮੱਤੀ 5:13-16 ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।¹⁰

“ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ...”

(ਮੱਤੀ 5:17-48; ਲੂਕਾ 6:27-30, 32-36)

ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮਾ ਭਾਗ ਮੱਤੀ 5:17-48 ਹੈ, ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਜੋੜੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਕਈ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਸਮਝ ਹੋਵੇ।

ਆਰੰਭਕ ਵਾਕ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਆਖਿਆ:

ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੋ ਭਈ ਮੈਂ ਤੁਰੇਤ ਯਾ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਖੰਡਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਤ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਟਲ ਨਾ ਜਾਣ ਇਕ ਅੱਖਰ ਯਾ ਇਕ ਬਿੰਦੀ ਵੀ ਤੁਰੇਤ ਦੀ ਨਾ ਟਲੇਗੀ ਜਦ ਤੀਕ ਸਭ ਕੁਝ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਮੱਤੀ 5:17, 18)।

ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਯਿਸੂ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ‘ਖੰਡਣ’ ਨਹੀਂ ‘ਸਗੋਂ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ’ ਆਇਆ, ਕਈ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹਾਂ। ਮਸੀਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਪਸ਼ੱਟ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾ ਦਵੇਗੀ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ‘ਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਬਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨਾਂ ਸਣੇ ਅਕਾਰਥ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਹਾਂ [ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰਕੌਮਾਂ] ਤੋਂ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਨਸਾਨ ਰਚ ਕੇ ਮੇਲ ਕਰਾਵੇ’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2:15)। ਰਸੂਲ ਨੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ‘ਰਹਿਤਾਂ’ ਬਾਰੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਣੇ ‘ਸਲੀਬ ਤੇ ਕਿੱਲਾਂ ਨਾਲ ਠੋਕ ਕੇ’ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:14, 16)।

ਮੱਤੀ 5:17, 18 ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਇਕ ਨੇਮ ਭਾਵ ਖ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ

4: 13; 5: 2, 3)। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕ ਕਾਂਟ੍ਰੈਕਟ (ਅਨੁਬੰਧ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨੋ। ਯਿਸੂ ਇਸ ਅਨੁਬੰਧ ਨੂੰ ‘‘ਤੋੜਨ’’ (ਸੁੱਟਣ ਜਾਂ ਨਾਸ ਕਰਨ) ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸਗੋਂ ‘‘ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ’’ ਆਇਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਮੌਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹੀ ਕੀਤਾ। ਵਿੱਲ ਏਡ ਵਾਰੇਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕੀਤਾ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 19; 5: 14)।’’¹¹

ਅਹਿਦ/ਅਨੁਬੰਧ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵੱਜੋਂ, ਇਸ ਦਾ ਭਾਗ ਇਕ ਹੀ ਲੈ ਲਓ। ਸਭ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸ ਅਹਿਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ), ਇਹ ਇਕ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਅਹਿਦ ਹੈ; ਹੁਣ ਕੋਈ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ (ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 16, 19, 24, 25)।

ਪਰ ਪਹਾੜ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮੇਂ, ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੀ, ਮਸੀਹ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 5: 19, 20)। ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ ਸੀ।

ਅਗਲੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਨ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਲਈ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿਖਾਏ ਗਏ ਢੰਗ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਸਿਖਾਇਆ।

ਕਤਲ- ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਧ (ਮੱਤੀ 5: 21-26)

ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਛੇਵਾਂ ਹੁਕਮ ਸੀ, ‘‘ਤੂੰ ਖੂਨ ਨਾ ਕਰ’’ (ਕੂਚ 20: 13; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5: 17)। ਬੁਨਿਆਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਵੇਂ ਅਹਿਦ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 13: 9), ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਖੂਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਖੂਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਿਤਾਵਨੀ ਜੋੜਦਿਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 5: 22)। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਮੱਤਭੇਦ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ (ਆਇਤਾਂ 23-26)।

ਵਿਭਚਾਰ- ਅਤੇ ਵਾਸਨਾ (ਮੱਤੀ 5: 27-30)

ਡੈਕਾਲੋਗ¹² ਦੀ ਸਤਵਾਂ ਹੁਕਮ ਸੀ, ‘‘ਤੂੰ ਜ਼ਨਾਹ ਨਾ ਕਰ’’ (ਕੂਚ 20: 14; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5: 18)। ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 13: 9), ਪਰ ਫੇਰ ਮਸੀਹ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਵਾਸਨਾ ਹੈ, ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 5: 28)। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ‘‘ਕੱਢ ਕੇ ਸੁੱਟਾ’’ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ, ਜੋ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ (ਆਇਤਾਂ 29, 30)।¹³

ਤਲਾਕ-ਅਤੇ ਕਾਰਣ (ਮੱਤੀ 5: 31, 32)

ਤਲਾਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜ਼ਨਾਹ ਬਾਰੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਸੀ।¹⁴ ਉਸੇ ਨੇ ‘‘ਤਲਾਕਨਾਮੇ’’ ਬਾਰੇ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24: 1-4 ਤੋਂ ਇਕ ਹੁਕਮ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜੋ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ

ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 24: 1-4 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤਲਾਕ ਦੇ ‘ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਣ’ (ਮੱਤੀ 19:3) ਕਰਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵਚਨ ਮੁਤਾਬਕ ਤਲਾਕ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇਕ ਕਾਰਣ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬੇਵਫ਼ਾਈ¹⁵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 32)।¹⁶

ਸਹੁੰ- ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ (ਮੱਤੀ 5: 33-37)

ਅਗਲਾ ਫ਼ਰਕ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਆਇਤ 33 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 19: 12; ਗਿਣਤੀ 30:2; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 23:21, 23 ਵਰਗੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਕੱਢਿਆ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਕੁਝ ਸਹੁੰਆਂ ਖਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਕੁਝ ਸਹੁੰਆਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ‘ਕਦੇ ਵੀ ਸਹੁੰ ਨਾ ਖਾਓ’ (ਮੱਤੀ 5:34; ਵੇਖੋ ਯਾਕੂਬ 5: 12)।¹⁷ ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੱਚ ਨਾਲ ਏਨੀਆਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਪਵੇ।

ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ - ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨਾ (ਮੱਤੀ 5: 38-42; ਲੂਕਾ 6: 29, 30, 34)

ਜੇ ਕੁਝ ਹੁਣ ਤਕ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਦੋ ਫ਼ਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।

ਅਗਲਾ ਫ਼ਰਕ ਕੁਝ 21:24, ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 24:20, ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 19:21 ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ‘‘ਅੱਖ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅੱਖ, ਅਤੇ ਦੰਦ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦੰਦ’’ (ਮੱਤੀ 5:38) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਸੀ; ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਮਕਸਦ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।¹⁸

ਯਿਸੂ ਨੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਸਿਖਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ‘‘ਦੇ ਕੋਹ ਚੱਲਣ’’ ਦੀ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 5:41), ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਬਦਸਲੂਕੀ ਸਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ (ਮੱਤੀ 5:39-42; ¹⁹ ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6:7)।

ਦੁਸ਼ਮਣ - ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ (ਮੱਤੀ 5: 43-48; ਲੂਕਾ 6: 27, 28, 33, 34, 36)

ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫ਼ਰਕ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।²⁰

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਸੀ, ‘‘ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜਿਹਾ ਪਿਆਰ ਰੱਖੀ’’ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 19: 18)। ਯਹੂਦੀ ਗੁਰੂਆਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਪਣੇ ‘‘ਗੁਆਂਢੀ’’ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਵੈਰੀ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨਾ ਕੱਢ ਲਿਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 5:43)– ਇਹ ਜੋੜੀ ਗਈ ਗੱਲ ਸੀ, ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।²¹

ਯਿਸੂ ਨੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ (ਮੱਤੀ 22:39; ਰੋਮੀਆਂ 13:8-10; ਗਲਾਤੀਆਂ 5: 14; ਯਾਕੂਬ 2:8)। ਪਰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਖੰਡਣ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦੁਆ ਕਰਨ, ਸਭਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਖਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 5:44-48)।²²

“ਸੋ ਜਦ ਤੂੰ ...” (ਮੱਤੀ 6:1-18)

ਪਿਛਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ‘ਗੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ’ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਮੱਤੀ 5:20)। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਤਾਰੀਫ਼ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟਣ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ: ‘ਖ਼ਬਰਦਾਰ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ²³ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨਾ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੈ ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਫਲ ਨਹੀਂ’ (6:1)। ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਦਾਨ-ਦੇਣਾ (ਆਇਤਾਂ 2-4)

ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਦਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਢੰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਯੂਨਾਨੀ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸ਼ਬਦ ‘ਦਾਨ’ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਖ਼ੈਰਾਤ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਇਕ ਪਾਕ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 15:11), ਪਰ ਕੁਝ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਦਾਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 6:2)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਗੁਪਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ (ਆਇਤਾਂ 3, 4)।

ਕਈਆਂ ਨੇ ‘ਸੱਜੇ ਹੱਥ’ ਅਤੇ ‘ਖੱਬੇ ਹੱਥ’ (ਆਇਤ 3) ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ‘ਗੁਪਤ’ (ਆਇਤ 4) ਦੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਇਹ ਆਇਤ ‘ਤੁਹਾਡਾ ਚਾਨਣ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਮਕੇ’ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਡੇ ਭਲੇ ਕੰਮ ਵੇਖ ਸਕਣ (ਵੇਖੋ 5:16) ਵਾਲੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਲੱਗੇਗੀ।²⁴ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਾਥੇ ਸਹੀ ਸੀ, ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ‘ਇਹ ਹੁਕਮ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।’²⁵

ਦੁਆ ਕਰਨਾ (ਆਇਤਾਂ 7-15)

ਯਿਸੂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੁਆ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਪਟੀਆਂ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਮਝਾਇਆ (6:5, 6)।

ਦੁਆ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ: ਉਸ ਨੇ ‘ਬਕ ਬਕ’ (ਆਇਤ 7), ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਆ ਦਾ ਇਕ ਨਮੂਨਾ ਦਿੱਤਾ (ਆਇਤਾਂ 9-13)।²⁶ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਜਾਂ ਆਦਰਸ਼ ਦੁਆ ਵਿਚ ਮਾਫ਼ੀ ਤੇ ਇਕ ਸਤਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਮਸੀਹ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਯੋਗ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ (ਆਇਤਾਂ 14, 15)।

ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖਣਾ (ਆਇਤ 16-18)

ਤੀਜੀ ਉਦਾਹਰਣ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਹੁਕਮ

ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਰਾ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਾਸਚਿਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ‘ਦੀਨ’ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 16:29, 31), ਅਤੇ ਇਹਦੇ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਸੀ (ਜ਼ਬੂਰ 35:13)। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਰੋਜ਼ੇ ਕੌਮੀ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ (ਜ਼ਕਰਯਾਹ 8:19)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਕਤ ਫ਼ਰੀਸੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ (ਲੂਕਾ 18:12)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ’ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ‘ਜੇ ਅਤੇ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖੋ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਤਕ ਹੀ ਹੋਵੇ’ (ਆਇਤਾਂ 16-18)।

ਸਾਰ

ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਵੀ ਇਕ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ, ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਉਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ, ਜਿੰਨਾਂ ਉਹ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਗਤ ਪਿਆਰਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਖੇਪ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਾਂਗੇ— ਪਰ ਤਦ ਤਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੱਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਸੱਚਾਈਆਂ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ (ਮੱਤੀ 5:1, 2) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਭੀੜ ਲਈ ਸਨ (ਮੱਤੀ 7:28)— ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਭ ਲਈ ਵੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਮੇਰੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਬੁੱਧਵਾਨ ਵਾਂਗ ਠਹਿਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਚੱਟਾਨ ਤੇ ਬਣਾਇਆ’ (ਮੱਤੀ 7:24;)। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ, ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ‘ਸੁਣ ਰਹੇ’ ਹੋ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ?

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਹਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਛੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੱਤੀ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਆਇਤਾਂ ਲੂਕਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ²ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕੁ ਫ਼ਰਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਣ। ਜਿੱਥੇ ਮੱਤੀ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੱਤੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਇਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਦ ਕਿ ਲੂਕਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਦੀ (ਉਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ) ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ³ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੱਤੀ ਨੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਲੂਕਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੂਕਾ ਨੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਸੱਤ ਆਇਤਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੱਤੀ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ⁴ਵਾਧੂ ਭਾਗ ਪਾਠ ਵਿਚ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਵਾਲਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ। ⁵ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬਾਈਬਲ ਪਾਠ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ‘ਦੇ ਰਾਹ’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ⁶ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਫ਼ਰਨਾਹੂਮ ਦੇ ਇਕ ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ (ਲੂਕਾ 7:1-10 ਦੇ

ਨਾਲ ਮੱਤੀ 8:5-13)।⁷ਮੱਤੀ 5:1; 8:1, 5 ਦੇ ਨਾਲ ਲੂਕਾ 6:17, 20; 7:1 ਨੂੰ ਮਿਲਾਓ।⁸ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਕਿਵੇਂ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਖਾਸ ਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਜਦ ਲੂਕਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੱਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।⁹ਮੁਬਾਰਕਬਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮੱਤੀ ਦੇ ਅੰਕ ਅਤੇ ਲੂਕਾ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿ ਲੂਕਾ ਦੇ ‘ਗਰੀਬ’ ਅਤੇ ‘ਅਮੀਰ’ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ।¹⁰ਮੱਤੀ 5:13-16 ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਲਈ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ‘ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ’ ਅਤੇ ‘ਤੁਹਾਡਾ ਚਾਨਣ ਚਮਕੇ’ ਵੇਖੋ।

¹¹ਵਿੱਲ ਐਂਡ ਵਾਰੇਨ, ਕਲਾਸ ਸਿਲੇਬਸ, *ਦ ਲਾਈਫ ਆਫ ਕ੍ਰਾਈਸਟ: ਦ ਸਿਨੋਪਟਿਕ ਗੋਸਪਲ*, ਹਾਰਡਿੰਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, 1991, 26 ¹²‘ਡੈਕਲੋਰਾ’ ਦੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਡੈਕਾ (‘ਦਸ’) ਅਤੇ ਲੋਗੋਸ (‘ਸ਼ਬਦ’) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਦਸ ਗੱਲਾਂ’ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।¹³ਮੱਤੀ 5:29, 30 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਪਾਹਿਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਦੇਹ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹੈਕਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਵੇਗਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6:19; 3:17)। ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਸੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ (ਮੱਤੀ 15:19)। ਯਿਸੂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਅਤਿਕਥਨੀ (ਮੁਬਾਲਗੇ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।¹⁴ਮੱਤੀ 5:31, 32 ਨੂੰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਆਇਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ)। ਮੈਂ ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਇਤ 32 ਵਿਚ ‘ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ’ ਵਾਕਸ਼ ਹੈ।¹⁵NASB ਵਿਚ ‘ਬਦਕਾਰੀ’ ਹੈ, ਪਰ ਯੂਨਾਨੀ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ‘ਵਿਭਚਾਰ’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ KJV)।¹⁶ਮੱਤੀ 19:3-9 ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਅਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।¹⁷ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੁੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ (ਮੱਤੀ 26:63, 64)।¹⁸ਦੂੱਥ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।¹⁹39 ਤੋਂ 42 ਆਇਤਾਂ ਪਹਾੜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਦੇਣਾ ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ, ਕੁਝ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ: ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਇਸ ਆਇਤ ਦੀ ਸਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।²⁰ਲੂਕਾ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 6:27-30, 32-36)।

²¹ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ (ਉਦਾਹਰਣ ਵੱਜੋਂ, ਵੇਖੋ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 23:3-6), ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੋਂ ਨਫਰਤ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਨਫਰਤ’ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਜ਼ਬੂਰ 97:10; ਕਹਾਉਤਾਂ 8:13), ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।²²‘ਸਿੱਧ ਬਣੋ’ ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ‘ਸਿੱਧ ਹੈ’ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ (ਮੱਤੀ 5:48) ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਪ ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ (ਰੋਮੀਆਂ 3:23)। ਲੂਕਾ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ‘ਦਿਆਲੂ ਬਣੋ’ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ‘ਦਿਆਲੂ’ ਹੈ (ਲੂਕਾ 6:36)। ਸਿੱਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਉਵੇਂ ਹੀ ‘ਸਿੱਧ ਬਣੀਏ’ ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਧਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਰਮੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਤੇ ਦਿਆ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 5:45)।²³[ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ] KJV ਵਿਚ ਮੱਤੀ 6:1 ਵਿਚ ‘ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ... ਕਰੋ’ ਹੈ, ਪਰ ਹੋਰ ਚੰਗੀਆਂ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਵਾਕਸ਼ ‘ਧਾਰਮਿਕਤਾ

ਦੇ ... ਕੰਮ ਕਰੋ' ਹੈ। ਆਇਤ ਇਕ ਆਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਅਗਲੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਉਸ ਚਿਤਾਵਨੀ ਜਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।²⁴ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਮੱਤੀ 5: 16) ਅਤੇ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹੈ (ਵੇਖੋ 6:2, 5, 16)।²⁵ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਅਤੇ ਫਿਲਿੱਪ ਵਾਈ. ਪੈਂਡਲਟਨ ਦਾ ਫ਼ੋਰਫੋਲਡ ਗੌਸਪਲ ਆਰ ਏ ਹਾਰਮਨੀ ਆਫ਼ ਫ਼ੋਰਫੋਲਡ ਗੌਸਪਲ (ਸਿੰਸਿਨਾਟੀ: ਸਟੈਂਡਰਡ ਕੰ. 1914), 251. ²⁶ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਦੇ ਇਹ ਦੁਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੁਆ ਨੂੰ 'ਦੁਆ-ਏ-ਰੱਬਾਨੀ' ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆ ਲਈ ਬੇਹਤਰ ਸ਼ਬਦ 'ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਦੁਆ' ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਇਕ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਲੂਕਾ 11:2-4)। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਬੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰਟ ਕੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਦੁਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੁਆ ਕਰਨ ਨਾਲ 'ਬਕ ਬਕ' ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੋਵੇਗਾ (ਮੱਤੀ 6:7)। ਜੇ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦੁਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਕੰਸ਼ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੁਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ 'ਤੇਰਾ ਰਾਜ ਆਏ' (ਆਇਤ 10), ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਭਾਵ ਕਲੀਸੀਆ ਤਾਂ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 9:1; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:8 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਅਤੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:1-4 ਵਿਚ ਇਸਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ)।